

ဝါသီးနှံ၏ အဖိုးတန်ကျေးဇူးတရားများ အထိမ်းအမှတ်ပြု ကမ္ဘာ့ဝါသီးနှံနေ့ (အောက်တိုဘာလ ၇ ရက်)

ဝါသီးနှံသည် ကမ္ဘာတစ်လွှား နိုင်ငံပေါင်း ၇၅ နိုင်ငံကျော်တွင် စိုက်ပျိုးရေးဝယ်ယူမှုများတွင် ပါဝင်သော သီးနှံဖြစ်ပါသည်။ နှစ်စဉ် အောက်တိုဘာလ ၇ ရက်နေ့တွင် ကမ္ဘာ့ဝါသီးနှံနေ့ကို ကျင်းပကြခြင်းဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအနည်းဆုံးနိုင်ငံများ (LDCs) ၌ ဝါကို စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ခြင်းဖြင့် အလုပ်အကိုင် ဖန်တီးပေးခြင်း၊ စီးပွားရေးတည်ငြိမ်မှုကို ထိန်းသိမ်းပေးခြင်း စသည့်အခန်းကဏ္ဍတို့တွင် အခွင့်အလမ်းများစွာရှိကြောင်းကို ဖော်ထုတ်ပြသပေးပါသည်။ ထိုသို့ဆင်နွှဲကြခြင်းအားဖြင့် ရေရှည်တည်တံ့သော ကုန်သွယ်မှုမူဝါဒများကို မြှင့်တင်ရန်နှင့် ဝါတန်ဖိုးမြှင့်တင်ဆောင်ရွက်တတ်လျှောက်တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြခြင်းဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများကို အကျိုးပြုနိုင်စေရန် ရည်ရွယ်၍ ကျင်းပခဲ့ကြပါသည်။

ကိုချင်း

- ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၃၀ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သည့် ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံ၌ ဘီနင် (Benin)၊ ဘာကီနာဖာဆို (Burkina Faso)၊ ချင် (Chad)၊ အိုင်ဗရီကို့စ် (Ivory Coast) နှင့် မာလီ (Mali) နိုင်ငံတို့မှ တင်သွင်းခဲ့သည့် အဆိုကို လက်ခံခဲ့ပြီး အောက်တိုဘာလ ၇ ရက်နေ့ကို ကမ္ဘာ့ဝါသီးနှံနေ့အဖြစ် တရားဝင်အသိအမှတ်ပြု
- ကုလသမဂ္ဂ၏ ဆုံးဖြတ်ချက် A/RES/75/318 တွင် ကမ္ဘာ့ဝါသီးနှံနေ့ကို ကြေညာကာ ဝါသီးနှံသည် ကမ္ဘာတစ်လွှား သန်းပေါင်းများစွာသော လူသားတို့၏ လူနေမှုဘဝနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအတွက် အရေးပါသည့် ကဏ္ဍဖြစ်ကြောင်းကို အသိအမှတ်ပြုထားပြီး ယင်းကလူမှုစီးပွားရေးနှင့် ကမ္ဘာအနှံ့ သက်ရောက်မှုရှိကြောင်းကိုပါ ဖော်ပြထား

ကမ္ဘာ့ဝါသီးနှံနေ့ကို တရားဝင်အတည်ပြုခြင်း အာဖရိကနိုင်ငံ လေးနိုင်ငံဖြစ်သည့် ဘီနင်(Benin)၊ ဘာကီနာဖာဆို (Burkina Faso)၊ ချင် (Chad) နှင့် မာလီ (Mali) တို့က ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် ကေတု-၄ (C-4) ကို အောက်တိုဘာလ ၇ ရက်နေ့တွင် ပဏာမစတင်ခဲ့ပါသည်။ ဤပဏာမခြေလှမ်းသည် တရားမျှတသော ကုန်သွယ်မှု အလေ့အကျင့်များကို မြှင့်တင်ရန်၊ ဈေးကွက်ဝင်ရောက်နိုင်မှုကို တိုးတက်စေရန်နှင့် အဆိုပါနိုင်ငံများရှိ ဝါစိုက်တောင်သူများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းကို မြှင့်တင်ရန် ရည်ရွယ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကေတု-၄ (C-4) နိုင်ငံတို့၏ အစပြုမှုကို အသိအမှတ်ပြု တုံ့ပြန်သည့်အနေဖြင့် ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်ရေး အဖွဲ့အစည်း (World Trade Organization-WTO) သည် ၂၀၁၉ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၇ ရက်နေ့တွင် ပထမဆုံးကမ္ဘာ့ဝါသီးနှံနေ့ကို ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ ဂျီနီဗာမြို့၌ ကျင်းပရန် စီစဉ်ခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၉ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၇ ရက်နေ့တွင် WTO အတွင်းရေးမှူးသည် ကုလသမဂ္ဂ စားနပ်ရိက္ခာနှင့် စိုက်ပျိုးရေး အဖွဲ့ (FAO)၊ ကုလသမဂ္ဂကုန်သွယ်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန (UNCTAD)၊

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကုန်သွယ်ရေး စင်တာ (ITC) နှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဝါသီးနှံ အကြံပေးကော်မတီ (ICAC) တို့နှင့် ပူးပေါင်းကာ ဝါသီးနှံနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ဆွေးနွေးပွဲတစ်ခုကို စီစဉ်ကျင်းပခဲ့ပြီး အောက်တိုဘာလ ၇ ရက်နေ့ကို ကမ္ဘာ့ဝါသီးနှံနေ့အဖြစ် သတ်မှတ်ရန် အဆိုပြုခဲ့ပါသည်။ ယခုအချိန်အထိ ဝါသီးနှံသည် WTO တွင် သီးသန့်ဆွေးနွေးသော ကုန်ပစ္စည်းတစ်ခုသာ ဖြစ်ပါသည်။

၂၀၂၁ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၃၀ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သည့် ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံ၌ ဘီနင် (Benin)၊ ဘာကီနာဖာဆို (Burkina Faso)၊ ချင်

(Chad)၊ အိုင်ဗရီကို့စ် (Ivory Coast) နှင့် မာလီ (Mali) နိုင်ငံတို့မှ တင်သွင်းခဲ့သည့် အဆိုကို လက်ခံခဲ့ပြီး အောက်တိုဘာလ ၇ ရက်နေ့ကို ကမ္ဘာ့ဝါသီးနှံနေ့အဖြစ် တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုခဲ့ပါသည်။

ကုလသမဂ္ဂ၏ ဆုံးဖြတ်ချက် A/RES/75/318 တွင် ကမ္ဘာ့ဝါသီးနှံနေ့ကို ကြေညာကာ ဝါသီးနှံသည် ကမ္ဘာတစ်လွှား သန်းပေါင်းများစွာသော လူသားတို့၏ လူနေမှုဘဝနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအတွက် အရေးပါသည့် ကဏ္ဍဖြစ်ကြောင်းကို အသိအမှတ်ပြုထားပြီး ယင်းကလူမှုစီးပွားရေးနှင့် ကမ္ဘာအနှံ့ သက်ရောက်မှုရှိကြောင်းကိုပါ ဖော်ပြထားပါသည်။

ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်ရေး အဖွဲ့အစည်း (WTO) က ကုလသမဂ္ဂ၏ အောက်တိုဘာလ ၇ ရက်နေ့ကို ကမ္ဘာ့ဝါသီးနှံနေ့အဖြစ် တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုကြောင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ကြိုဆိုသောကိုင်ခဲ့ပါသည်။ “ကမ္ဘာ့ဝါသီးနှံနေ့အဖြစ် ကုလသမဂ္ဂ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်သည် သန်းပေါင်းများစွာသော လူသားများအတွက် ဝါပေး၏ အရေးပါမှုကို အသိအမှတ်ပြုခြင်းဖြစ်ပြီး ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် စတင်ကာ ပဏာမခြေလှမ်းစတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည့် လုပ်ငန်းများကို WTO က အသိအမှတ်ပြုပါသည်။ နိုင်ငံတကာ၊ ဒေသတွင်းနှင့် မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများအကြား ကောင်းမွန်သော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု စိတ်ဓာတ်ကိုပါ အသိအမှတ်ပြုမှုတစ်ခုလည်း ဖြစ်ပါသည်” ဟု WTO ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် Ngozi Okonjo-Iweala က ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

“ကုလသမဂ္ဂ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်သည် WTO ၏ ဝါသီးနှံဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများ တိုးတက်စေရန် လက်ရှိဆောင်ရွက်နေသည့် ကုန်သွယ်ရေးစကားပိုင်းများနှင့် (၁၂) ကြိမ်မြောက် WTO ဝန်ကြီးများညီလာခံအတွက် ကမ္ဘာ့ဝါသီးနှံဆိုင်ရာ

လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် တိုးတက်မှုရှိစေရန် အထောက်အကူပြုနိုင်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုအနည်းဆုံးနိုင်ငံများရှိ သန်းနှင့်ချီသော ဝါပေးထုတ်လုပ်သူများအတွက် နိုင်ငံမသော အပြုသဘောရလဒ်များ ထုတ်ပေးနိုင်မည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ကြည့်ပါသည်။ အောက်တိုဘာလ ၇ ရက်နေ့အထိမ်းအမှတ် အခမ်းအနားများသည် ဝါသီးနှံအတွက် ရေရှည်တည်တံ့သော ကုန်သွယ်မှု မူဝါဒများကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်ပြီး ဖွံ့ဖြိုးမှုအနည်းဆုံးနိုင်ငံများအတွက် ဝါတန်ဖိုးမြှင့်တင် ဆောင်ရွက်တတ်လျှောက် ခြေလှမ်းတိုင်းမှ ပိုမိုအကျိုးဖြစ်ထွန်းစေကာ အကျိုးခံစားခွင့်ရရှိမည့် အခွင့်အလမ်းများကို ဖော်ဆောင်နိုင်မည်ဟု ထင်မြင်မိပါသည်” ဟု ၎င်းက ထပ်မံပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ကုလသမဂ္ဂ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်တွင် ၂၀၁၃ ခုနှစ်က ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်ရေးအဖွဲ့မှ စတင်ခဲ့သည့် ကမ္ဘာ့ဝါသီးနှံဆိုင်ရာ အစီအစဉ်၏ အရေးပါမှုကို ထပ်မံအသိအမှတ်ပြုထားပါသည်။ ဤအစီအစဉ်သည် ဖွံ့ဖြိုးမှုအနည်းဆုံးနိုင်ငံများမှ ဝါသီးနှံနှင့် ဝါသီးနှံနှင့်ဆက်စပ်သော ထုတ်ကုန်များကို ဈေးကွက်ဝင် အခွင့်အလမ်းများ တိုးတက်လာစေရန်နှင့် ကမ္ဘာ့ဝါသီးနှံဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည့် လုပ်ငန်းများကို ထိခိုက်စေသောမတူညီသည့် အတိုင်းအတာများကို လျော့နည်းစေရန် စတင်တို့ကို အားပေးကာ ဝါသီးနှံဈေးကွက်များအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိသည့် မတော်တဆဖြစ်ရပ်များကို ဆွေးနွေးပွဲများ ပြုလုပ်လာနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ထားပါသည်။ ထို့ပြင် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် ဝါသီးနှံထုတ်လုပ်မှုစွမ်းရည်ကို တိုးတက်လာစေရန် ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ အကူအညီပေးအစီအစဉ်များနှင့် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုများ၏ အရေးပါမှုကိုလည်း အထူးအသိအမှတ်ပြုထားပါသည်။

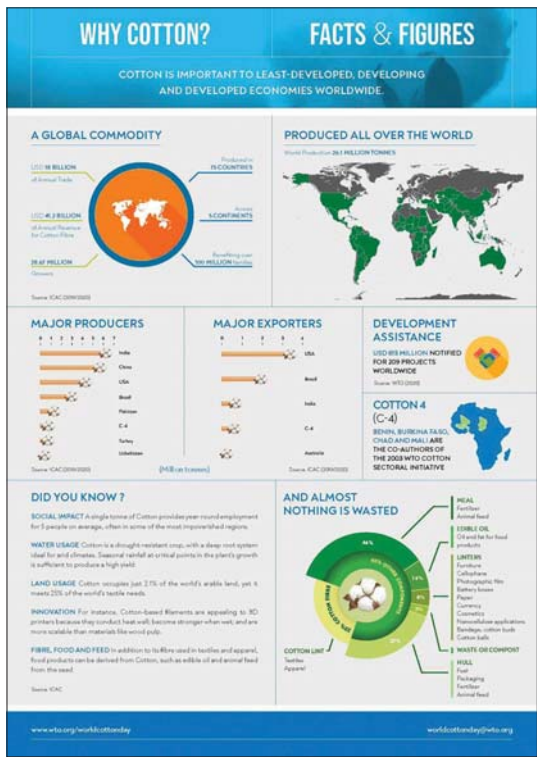
ဤဆုံးဖြတ်ချက်သည် ကုသိပေးသောနိုင်ငံများနှင့် အကူအညီပေးမှုကို

ခံစားနေသော နိုင်ငံများကို ဝါသီးနှံဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးရေး အကူအညီပေးသည့်လုပ်ငန်းများကို ပိုမိုအားကောင်းလာအောင် ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် ဝါသီးနှံနှင့် ဆက်စပ်သော စက်မှုလုပ်ငန်းများတွင် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများ ပိုမိုပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပြီး လုပ်ငန်းအခွင့်အလမ်းသစ်များ ဖန်တီးစေရန် အားပေးနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် နည်းပညာတိုးတက်မှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း၊ ဝါသီးနှံဆိုင်ရာ နည်းပညာများနှင့် အကောင်းဆုံးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအား စူးစမ်းလေ့လာရန် လုပ်ငန်းစဉ်များကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

နှစ်စဉ်ကျင်းပသော ကမ္ဘာ့ဝါသီးနှံနေ့ အခမ်းအနားများသည် ကမ္ဘာတစ်လွှားရှိ နိုင်ငံပေါင်း ၇၅ နိုင်ငံကျော်တွင် စိုက်ပျိုးရေးဝယ်ယူမှုများ ကမ္ဘာ့ကုန်စည်တစ်ခုအဖြစ် ဝါသီးနှံ၏ သမိုင်းဝင်အရေးပါမှုကို အသိအမှတ်ပြုရန် အခွင့်အလမ်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး အထူးသဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုအနည်းဆုံးနိုင်ငံများတွင် အလုပ်အကိုင်ဖန်တီးပေးခြင်းနှင့် စီးပွားရေးတည်ငြိမ်မှုကို ထိန်းသိမ်းပေးရာတွင် ဦးစားပေး အခန်းကဏ္ဍအဖြစ် ရှိမြင်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဝါသီးနှံအကြံပေးကော်မတီ (International Cotton Advisory Committee- ICAC) ၏ ပြောကြားချက်အရ နှစ်စဉ် ဝါသီးနှံမှ ဒေါ်လာ ၄၁ ဒသမ ၂ ဘီလီယံခန့်ရှိပြီး ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ဝါသီးနှံကုန်သွယ်ရေးဝယ်ယူမှုသည် နှစ်စဉ်အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၈ ဘီလီယံခန့်ရှိသည်ဟု ခန့်မှန်းထားပါသည်။

ကမ္ဘာ့ဝါသီးနှံနေ့ကို ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်ရေး အဖွဲ့အစည်းမှ ကုလသမဂ္ဂ စားနပ်ရိက္ခာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့ (FAO)၊ ကုလသမဂ္ဂကုန်သွယ်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးဦးစီးဌာန (UNCTAD)၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စာမျက်နှာ ၁၇ သို့

စာမျက်နှာ ၁၆ မှ

ကုန်သွယ်ရေးစင်တာ (ITC) နှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဝါသီးနှံအကြံပေး ကော်မတီ (ICAC) တို့နှင့် ပူးပေါင်းပြီး စတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။

ကမ္ဘာ့ဝါသီးနှံနေ့ဆိုင်ရာ အခမ်းအနားများကို ကျင်းပကြခြင်းဖြင့် ဝါသီးနှံထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ကုန်သွယ်ရေးဆိုင်ရာ ခြင်းတို့နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် စိန်ခေါ်မှုများနှင့် အခွင့်အလမ်းများကို အသိပညာပေးရန် WTO အဖွဲ့ဝင်များကို WTO နိုင်ငံများစွာပါဝင်သော ကုန်သွယ်ရေးဆွေးနွေးပွဲများမှတစ်ဆင့် ပိုမိုဖွင့်လှစ်သော၊ ထိရောက်သော၊ ယှဉ်ပြိုင်နိုင်သော၊ တရားမျှတပြီး ယုံကြည်စိတ်ချရသည့် ဝါသီးနှံ ဈေးကွက်များ တည်ဆောက်ရာတွင် ကူညီပံ့ပိုးရန်၊ အထူးသဖြင့် အာဖရိကတိုက်ရှိ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများတွင် နည်းပညာအကူအညီနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး စီမံကိန်းများဖြင့် ခံနိုင်ရည်ရှိသော၊ စီးပွားရေးအရ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းကောင်းများဖြင့် ဝါသီးနှံကဏ္ဍများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရေး ကူညီပံ့ပိုးရန်၊ ဝါသီးနှံနှင့် အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းများ ကြုံတွေ့နေရသည့် စိန်ခေါ်မှုများနှင့် အခွင့်အလမ်းများကို ဖြေရှင်းနိုင်ရန် အစိုးရများနှင့် ပြည်သူ့လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၏ ထောက်ခံမှု ရရှိစေရေး အထောက်အပံ့ပေးရန်၊ ဝါးဝမ်းထွက်ကုန်များနှင့် ဝါ၏ အခြားအားထွက်ပစ္စည်းများဖြစ်သည့် ဆီနှင့် အစားအစာများကို ပံ့ပိုးပေးခြင်းနှင့် သဘာဝအမျှင်များ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲစွာ ထုတ်လုပ်နိုင်သော လူမှုပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အကျိုးကျေးဇူးများကို မြှင့်တင်ရေးအထောက်အကူဖြစ်စေရန် ဟူသည့်အချက်များ ရရှိစေရန် ရည်ရွယ် ကျင်းပကြပါသည်။

ကမ္ဘာ့ဝါသီးနှံနေ့အခမ်းအနားများ
ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်ရေး အဖွဲ့အစည်း (World Trade Organization- WTO) သည် ကော့တွန်-၄ (C-4) နိုင်ငံတို့၏ အစပြုမှုကို အသိအမှတ်ပြုသည့်အနေဖြင့် ၂၀၁၉ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၇ ရက်နေ့တွင် ပထမဆုံးကမ္ဘာ့ဝါသီးနှံနေ့ကို ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ ဂျီနီဗာမြို့၌ ကျင်းပခဲ့ချိန်မှစ၍ နှစ်စဉ်ကမ္ဘာ့ဝါသီးနှံ

နေ့ အခမ်းအနားကို ကျင်းပလျက်ရှိပါသည်။ ယင်းအခမ်းအနားသည် ပါဝင်တက်ရောက်သူများအတွက် အသိပညာမျှဝေရန်၊ ဝါးဝမ်းနှင့်ပတ်သက်သော လူပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ထုတ်ကုန်များကို ပြသရန် အဓိကအခွင့်အရေးတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ကမ္ဘာ့ဝါသီးနှံနေ့သည် ဝါ၏ အရေးကြီးမှုနှင့် လယ်သမားများမှ အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းများအထိ ဝါးဝမ်းကဏ္ဍတွင် ပါဝင်ပတ်သက်သူအားလုံး၏ ပံ့ပိုးကူညီမှုများအား အသိပညာဖြင့်တင်ပေးသောကြောင့် အရေးကြီးပါသည်။

ကမ္ဘာ့ဝါသီးနှံနေ့ကို နှစ်စဉ်ကျင်းပကြခြင်းဖြင့် ဝါသီးနှံ၊ ဝါသီးနှံနှင့် ဆက်စပ်သော ထုတ်ကုန်များ၏ အရေးပါမှုကို အသိပညာပေးရန်၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအနည်းဆုံးနိုင်ငံများတွင် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုနှင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှု လျော့ချရေးအတွက် ဝါသီးနှံ၏ အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍကို ပြသရန်၊ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ဝါသီးနှံကုန်သွယ်မှုကို မြှင့်တင်ရန်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအနည်းဆုံးနိုင်ငံများအား ဝါသီးနှံထုတ်လုပ်မှုကဏ္ဍများမှ အကျိုးခံစားခွင့်စေရန်ဟူသော အကျိုးကျေးဇူးများ ရရှိခံစားနိုင်စေရန် ဖြစ်ပါသည်။

ဤအစီအစဉ်သည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအနည်းဆုံးနိုင်ငံများမှ ဝါသီးနှံနှင့် ဝါသီးနှံဆိုင်ရာ ထုတ်ကုန်များ၏ ဈေးကွက်ဝင်ရောက်နိုင်မှု အခွင့်အလမ်းများကို တိုးတက်စေခြင်းနှင့် ဝါသီးနှံ ကုန်သွယ်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကြားရှိ ဆက်စပ်မှုများကို စီးမောင်းထိုးပြသခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ပေးရန် ရည်ရွယ်ဆောင်ရွက်ကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ကမ္ဘာ့ဝါသီးနှံနေ့ကို အထိမ်းအမှတ်ပြုသတိမှတ်ကြသည့် အကြောင်းရင်းများ

ဝါဖြင့် ရက်လုပ်သောအထည်သည် အထည်အလိပ်များနှင့် အဝတ်အထည်များတွင် အသုံးအများဆုံး အထည်များထဲမှတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းသည် အတော် သက်သောင့်သက်သာရှိပြီး လေဝင်လေထွက်ကောင်းကာ တာရှည်ခံပါသည်။ ဝါသည် အမျှင်နှင့် အစားအစာ နှစ်မျိုးလုံးကို ထောက်ပံ့ပေးသည့် တစ်ခုတည်းသော စိုက်ပျိုးရေးကုန်စည် ဖြစ်ပါ

သည်။ စားသုံးဆီ ထုတ်လုပ်နိုင်ပြီး ၎င်း၏ အစေ့များကို တိရစ္ဆာန်အစာအဖြစ် ပြင်ဆင်ပြုလုပ်အသုံးပြုနိုင်ကာ ၎င်း၏ ပင်စည်နှင့် အရွက်များကို လောင်စာအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ ဝါသီးနှံသည် အသုံးမဝင်သည့် အစိတ်အပိုင်း လုံးဝမရှိပါ။ ဝါဖြင့် ရက်လုပ်သောချည်ထည်များသည် ဓာတုအဝတ်အထည်များနှင့် မကွာဘဲ လျင်မြန်စွာ ဇီဝရုပ်ကွဲသွားသောကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သဟဇာတရှိသော အရာဖြစ်သည်။ ဝါးဝမ်းကို အသုံးပြုခြင်းသည် ပလတ်စတစ်ညစ်ညမ်းမှုကို လျော့ချစေရန်ကို ကူညီပေးနိုင်ပါသည်။

ဝါသီးနှံသည် မိုးနည်းသော ရာသီဥတုတွင် ပေါက်ရောက်နိုင်ပြီး ခြောက်သွေ့ပြီး မိုးနည်းသော ဒေသများတွင် ရှင်သန်နိုင်သော သီးနှံဖြစ်ပါသည်။ ဝါးဝမ်းသည် ကမ္ဘာ့ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးနိုင်သော မြေ၏ ၂ ဒသမ ၁ ရာခိုင်နှုန်းသာရှိသော်လည်း ၎င်းသည် အထည်အလိပ်လိုအပ်ချက်၏ ၂၇ ရာခိုင်နှုန်းကို ဖြည့်ဆည်းပေးပါသည်။ ဝါးဝမ်းကဏ္ဍသည် ကမ္ဘာ့သေပြိုအဆင်းရဲဆုံး ကျေးလက်ဒေသများတွင် အမျိုးသမီးများ အပါအဝင် အသေးစားလက်လုပ်လက်စားများနှင့် အလုပ်သမားများအတွက် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနှင့် ဝင်ငွေ၏ အဓိကအရင်းအမြစ် ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းသည် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုအနည်းဆုံး နိုင်ငံများတွင် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု လျော့ချရေး သီးနှံဖြစ်ပါသည်။ ဝါသည် ကမ္ဘာနှင့်အဝန်း ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားသည့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ကုန်ပစ္စည်းတစ်ခုလည်း ဖြစ်ပါသည်။ ဝါးဝမ်းသည် တိုက်ကြီးငါးတိုက်ရှိ နိုင်ငံပေါင်း ၇၇ နိုင်ငံမှ မိသားစုပေါင်း သန်း ၁၀၀ ကျော်ကို အကျိုးပြုသောကြောင့် နိုင်ငံအသီးသီး၏ အမျိုးသားစီးပွားရေးတွင် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေပါသည်။ ကမ္ဘာ့ဝါသီးနှံနေ့ (World Cotton Day) သည် အသိပညာပြန့်ပွားရန်နှင့် ဝါးဝမ်းနှင့် ပတ်သက်သော လူပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ထုတ်ကုန်များကို ပြသရန် အဓိကအခွင့်အရေး ဖြစ်ပါသည်။

ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်ရေး အဖွဲ့အစည်း (World Trade Organization) တွင် ဝါသီးနှံအပေါ် ဆွေးနွေးမှုများ
WTO တွင် ဝါသီးနှံသည် ၂၀၁၃ ခုနှစ်

ကော့တွန်-၄ (C-4) မှ စတင်ခဲ့သော အစီအစဉ်အရ သီးသန့်ဆွေးနွေးသော ကုန်ပစ္စည်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ဤအစီအစဉ်သည် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ဝါသီးနှံကုန်သွယ်မှုကို လက်ခံမှုများစွာ ဖြစ်စေခြင်းနှင့် ကုန်သွယ်ရေး၊ ဝါသီးနှံနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကြားရှိ ဆက်စပ်မှုများကို ထင်ဟပ်စေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအနည်းဆုံးနိုင်ငံများ၊ ဝါသီးနှံနှင့် ဝါသီးနှံဆိုင်ရာ ထုတ်ကုန်များအတွက် ဈေးကွက်ဝင်ရောက်မှုကို တိုးတက်စေရန်နှင့် လိုအပ်သော ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို အောင်မြင်စေရန်၊ ကုန်သွယ်ရေးကို ထိခိုက်စေသော ဈေးကွက်များကို စနစ်တကျ ပြုပြင်ရန် လိုအပ်သော အစီအစဉ်များကို သွားရောက်ဆွေးနွေးခြင်း၊ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် ဝါသီးနှံကဏ္ဍအတွက် ဖွံ့ဖြိုးရေးအကူအညီများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု စီမံကိန်းများကို စောင့်ကြည့်အားပေးခြင်းတို့ကို အဓိကထား ဆွေးနွေးဆောင်ရွက်ပေးလျက်ရှိပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဝါသီးနှံကို တွန်းအားပေးခြင်းဖြင့်
ယခုအခါ နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲသည် ဝါသီးနှံအထွက်တိုးရေးကို တွန်းအားပေး ဆောင်ရွက်လျက်ရှိကာ ပြည်ပချည်အစားထိုး ထုတ်ကုန်များ ထုတ်လုပ်နိုင်သည့်အထိ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်နေပါသည်။ ဝါသီးနှံစိုက်ပျိုးရေးစီမံကိန်းကို စစ်ကိုင်၊ မန္တလေး၊ မကွေး၊ ပဲခူး၊ အနောက်ပိုင်း၊ တိုင်းဒေသကြီးများ၊ ရှမ်းပြည်နယ်နှင့် နေပြည်တော်ကောင်စီနယ်မြေများကို စီမံကိန်းဒေသအဖြစ် သတ်မှတ်၍ ဝါစိုက်ပျိုးရေးဇုန် ၁၉ ခု အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိကြောင်း သိရှိရပါသည်။

မြန်မာ့ဝါသည် သိသာထင်ရှားသော အလားအလာကောင်းများရှိပြီး ဝါသီးနှံစိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်မှုဖြင့်တင်ခြင်းနှင့် အတူ ဝါးဝမ်းမှ အဆင့်မီအထည်အလိပ်လူသုံးကုန်ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်နိုင်ရန်အတွက် ဝါကြိတ်စက်များ၊ ချည်မျှင်နှင့် အထည်စက်ရုံများအား စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ခြင်း၊ အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ကို တစ်ပြိုင်နက်တည်း

ဆောင်ရွက်သွားခြင်းဖြင့် ဝါတန်ဖိုးမြှင့်ထုတ်လုပ်မှုကွင်းဆက်တစ်လျှောက်လုံး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာမည်မှာ မလွဲကွေ့နိုင် ဖြစ်ပါသည်။

နိဂုံး
အရည်အသွေးမြင့် ချည်မျှင်ရှည် ဝါမျိုးများကို စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ကာ ခေတ်မီအထည်အလိပ်များ ထုတ်လုပ်ခြင်းဖြင့် ဝါတန်ဖိုးမြှင့်ထုတ်လုပ်မှုကွင်းဆက်တစ်လျှောက်လုံး တိုးတက်ကောင်းမွန်လာအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် ကမ္ဘာ့ဝါကဏ္ဍတွင် မြန်မာနိုင်ငံကို နေရာတစ်နေရာသို့ အရောက်ပို့ပေးနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အတွက် နိုင်ငံတော်က သွင်းကုန်အားကိုးမှုကို လျော့ချရန်နှင့် ပြည်တွင်း အထည်အလိပ်လုပ်ငန်း၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို မြှင့်တင်ရန် ရည်ရွယ်၍ ဝါအထွက်နှုန်းနှင့် အရည်အသွေးမြင့်တင်ရေးကို အားပေးဆောင်ရွက်လျက်ရှိပြီး၊ ရေရှည်တည်တံ့သော အလေ့အကျင့်များနှင့် တိုးတက်မှုနည်းပညာများကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့် ဝါးဝမ်းထုတ်လုပ်မှုတွင် စိန်ခေါ်မှုများကို ကျော်လွှားနိုင်မည်ဖြစ်ပြီး အားလုံးအတွက် ပိုမိုကောင်းမွန်သော အနာဂတ်ကို ဖန်တီးပေးရန်နှင့် ဝါနှင့် ချည်ထည်ကဏ္ဍတွင် ရေရှည်တည်တံ့ပြီး အားလုံးပါဝင်နိုင်သော တိုးတက်မှုကို ပံ့ပိုးကူညီရန် ကမ္ဘာ့ဝါသီးနှံနေ့ကို နိုင်ငံအများအပြားတွင် ဆောင်ရွက်နေကြသကဲ့သို့ မြန်မာ့ဝါသီးနှံကဏ္ဍတွင် ဝါစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်နေကြသော တောင်သူများမှ စ၍ ချည်မျှင်နှင့် အထည်အလိပ်လုပ်ငန်းများ ထုတ်လုပ်ဆောင်ရွက်နေကြသည့် လုပ်ငန်းရှင်များအထိ ဝါတန်ဖိုးမြှင့်ထုတ်လုပ်မှုကွင်းဆက်တစ်လျှောက်လုံး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုရရှိပြီး နိုင်ငံစီးပွားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲ၏ လမ်းညွှန်ချက်များနှင့်အညီ အားပေးခြင်းဖြင့် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါကြောင်း ဂုဏ်ပြုရေးသား တင်ဆက်အပ်ပါသည်။

- ကိုးကား
1. <https://www.wto.org/english/tratope/agrice/wcd2021e.htm>
 2. https://www.wto.org/english/press/news21e_cott16sep21e.htm